

Drugi sastanak, 4. februar 2016. Brisel

ZAJEDNIČKA DEKLARACIJA

Zajednički konsultativni odbor EU – Srbija (ZKO) je jedno od tela uspostavljeno u okvirima Sporazuma o pridruživanju i stabilizaciji između Evropske Unije i Srbije.

ZKO omogućava organizacijama civilnog društva sa obe strane da nadziru napredak Srbije prema Evropskoj Uniji i da usvajaju preporuke usmerene ka Vladi Srbije i institucijama EU.

ZKO pod civilnim društvom podrazumeva udruženja poslodavaca, sindikate i ostale ekonomske i socijalne interese.

ZKO je sastavljen od osamnaest članova, devet sa svake strane, predstavljajući Evropski ekonomski i socijalni Komitet i civilno društvo Srbije. U trenutnom sazivu, ZKO kopredsedavaju Jonuc Sibjan član Evropskog ekonomskog i socijalnog Komiteta i izvršni direktor Fondacije za razvoj civilnog društva Rumunije, i Branislav Čanak, član Ekonomskog i socijalnog saveta Srbije i predsednik Konfederacije sindikata „Nezavisnost“.

Članovi ZKO raspravljali su o trenutnom stanju i poslu koji je pred Srbijom u procesu pristupnih pregovora sa EU. Raspravljali su o Poglavlju 23 – Pravosuđe i osnovna prava i Poglavlju 24 – Pravda, sloboda i bezbednost – sa posebnim fokusom na vladavinu prava i borbu protiv korupcije.

1. Trenutno stanje u odnosima EU – Srbija i procesu pridruživanja

- 1.1 Prateći otvaranje pristupnih pregovora sa Srbijom od 21. januara 2014. godine i završenog analitičkog pregleda (skrininga) sa pravnim tekovinama EU u martu 2015. godine, članovi ZKO su pozdravili otvaranje prva dva pregovaračka poglavlja, na drugom sastanku Međuvladine Konferencije održane 14. decembra 2015. godine: Poglavlje 32 (Finansijska kontrola) i Poglavlje 35 (Druga pitanja, Stavka 1: Normalizacija odnosa između Srbije i Kosova¹)

¹ Ova oznaka je bez prejudiciranja stavova o statusu i u skladu je sa rezolucijom Saveta bezbednosti UN 1244/1999 i mišljenja Međunarodnog suda pravde o kosovskoj deklaraciji o nezavisnosti

- 1.2 ZKO pozdravlja pripreme i podnošenje sveobuhvatnog akcionog plana Srbije za poglavlja 23 (Pravosuđe i osnovna prava) i Poglavlje 24 (Pravda, sloboda i bezbednost) i izražava nadu da ova dva poglavlja mogu biti otvorena u prvoj polovini 2016. godine. Članovi ZKO naglašavaju važnost Poglavlja 23 i 24 i veruju da otvaranje ovih poglavlja kroz predstojeće pristupne pregovore može samo biti od koristi za Srbiju, pružajući snažan podsticaj za reforme u oblastima vladavine prava, posebno u pravosuđu, zaštiti i promocijiosnovnih prava, demokratizacije uprave i borbi protiv korupcije i organizovanog kriminala.
- 1.3 Članovi ZKO su zadovoljni što je obavljeni posao od strane Srpskih vlasti na poglavljima 23 i 24 zasnovan na ekspertizama organizacija civilnog društva i ohrabruju Vladu Srbije da nastave sa istim metodama, kao i da obezbede članovima ZKO i drugim ekspertima iz civilnog društva, blisku uključenost u nastupajućim pregovorima na svim ostalim poglavljima.
- 1.4 Članovi ZKO pozdravljaju nalaze izveštaja Komisije o Srbiji, iz novembra 2015. godine, prateći Komunikaciju na Strategiji za proširenje EU, kao i novi pristup Komisije koji pruža jasne smernice na šta zemlje u procesu pridruživanja moraju da se fokusiraju. Oni priznaju princip strogog ali pravičnog uslovljavanja na osnovu koga se proces pridruživanja odvija, ali jednako naglašavaju i važnost davanja jasne perspektive ulaska u EU zemljama kandidatima, kao što je Srbija.
- 1.5 ZKO pozdravlja činjenicu da je Srbija u septembru 2015. godine u potpunosti formirala svoj pregovarački tim. Dalje, ohrabruje Vladu i Parlament Srbije da nastave blisku saradnju sa radnim grupama za integraciju u EU, sa ciljem da osiguraju aktivno učešće i doprinos od strane civilnog društva.
- 1.6 ZKO je zabrinuta zbog učestale upotrebe usvajanja zakona po hitnom postupku, uključujući zakone koji se odnose na proces pridruživanja, jer takve procedure ne omogućavaju dovoljno konsultacija između zainteresovanih aktera i šire javnosti. Javne rasprave moraju biti efektivnije, a rokovi više realistični, kako bi svim zainteresovanim stranama bilo omogućeno da daju svoje kvalitetne doprinose.
- 1.7 Članovi ZKO naglašavaju važnost uključivanja građanskog društva u procese usaglašavanja srpskog zakonodavstva sa pravnim tekovima EU, posebno u fazi monitoringa implementacije usvojenog zakonodavstva i stratejskih dokumenata, kao i u fazi programiranja i implementacije programa finansiranih od strane IPA (Instrumenti pretpristupne pomoći) fondova. Socijalno – ekonomski savet (SES) Republike Srbije je instrument za jačanje dijaloga između političkih vlasti i socijalnih partnera, te ZKO poziva Vladu Srbije da održavaju blagovremene konsultacije sa njima u svim fazama pregovora o pristupanju.

- 1.8 ZKO poziva srpske vlasti da u potpunosti implementiraju potrebno povoljno okruženje u kojem sloboda izražavanja može da se uživa bez ometanja, kao i da uskladi relevantne zakone o slobodnom okupljanju sa najboljim međunarodnim standardima.
- 1.9 ZKO takođe skreće pažnju na potrebu za podizanjem javne svesti o procesu pridruživanja Srbije, kako preko medija, tako i preko relevantnih državnih kampanja. To bi trebalo da uključi i usvajanje i pravilnu primenu komunikacijske strategije, sa učešćem socijalnih partnera i drugih zainteresovanih OCD za informisanje srpske javnosti, poslovnog sektora i radnika o EU i svim uticajima pristupanja, kako bi osigurali transparentnost i visok stepen razumevanja i podrške.
- 1.10 ZKO ponavlja važnost nezavisnih regulatornih tela, uključujući Ombudsmana, u obezbeđivanju nadzora i odgovornosti izvršne vlasti i poziva vlast da nezavisnim regulatornim telima obezbede punu političku i administrativnu podršku za njihov rad i da zaštite njihovo pravo na nezavisnost, kao i postupanje po njihovim nalazima i preporukama. ZKO poziva Vladu Srbije da Kancelariji za saradnju sa civilnim društvom omogući punu operativnost.
- 1.11 Što se tiče predstojećih izbora u Srbiji, ZKO poziva na fer i transparentan izborni proces i poziva buduću vladu da intenzivnije uključi OCD, što će na kraju dovesti zemlju do ulaska u EU.
- 1.12 ZKO poziva Vladu Srbije da sprovede sveobuhvatnu strategiju za ograničenje i borbu protiv sive ekonomije. Time bi se poboljšala finansijska situacija u zemlji, sprečila nelojalna konkurencija i na taj način bi se stvorio bolji ekonomski ambijent, dok bi se garantovanjem poštovanja radničkih socijalnih prava, pomoglo da se povрати poverenje u institucije i promociju koncepta vladavine prava.
- 1.13 ZKO poziva Vladu Srbije i institucije EU da uzmu u obzir izvanredne preporuke Evropskog ekonomskog i socijalnog Komiteta *Mišljenje o ulozi civilnog društva u odnosima EU – Srbija* (jul 2013.) i *Mišljenje o povećanju transparentnosti i inkluzije u procesu pristupanja EU* (Jul 2014.)

2. Rasprava o Poglavlju 23 (Pravosuđe i osnovna prava) i Poglavlje 24 (Pravda, sloboda i bezbednost) sa fokusom na vladavinu prava i borbu protiv korupcije

- 2.1 ZKO podržava preporuke Komisije za poboljšanjem istrage i sudskog gonjenja korupcije i organizovanog kriminala. Za ovu svrhu, neophodno je omogućiti pozitivnu selekciju, na osnovu zasluga, visokih policijskih službenika i vodećih tužioca i dozvoliti im pokretanje istraga bez političkog mešanja.
- 2.2 ZKO poziva na formiranje snažnog sistema za koordinaciju i praćenje sprovođenja nacionalne strategije za borbu protiv korupcije i pratećeg akcionog plana, osiguravajući da sve ključne institucije imaju adekvatne kapacitete i resurse za efikasno obavljanje poslova u svojim domenima rada. posebno je važno da se što skorije usvoji novi zakon o Agenciji za borbu protiv korupcije, kako bi se ojačala njena funkcija kao ključne institucije u još efikasnijoj

borbi protiv korupcije i obezbedilo sistemsko postupanje Vlade po preporukama od strane Agencije za borbu protiv korupcije i Saveta za borbu protiv korupcije.

- 2.3 ZKO naglašava da bi akcije predviđene u antikorupcijskoj strategiji i pratećim akcionim planovima morali biti realizovani u skladu sa vremenskim rokovima i da bi efektivni i funkcionalni mehanizam praćenja i evaluacije morao da uključi značajno učešće civilnog društva, kako bi se omogućilo redovno i pažljivo praćenje implementiranih rezultata i analiza njihovih uticaja na živote građana.
- 2.4 ZKO poziva srpske vlasti da preduzmu neophodne korake u preostalim preporukama GREKO - Grupa Saveta Evrope za borbu protiv korupcije
- 2.5 Članovi ZKO naglašavaju da korupcija u Srbiji nastavlja da preovlađuje u mnogim oblastima, kao i da se istraga i procesuiranje u slučajevima korupcije i organizovanog kriminala moraju intenzivirati. Pozivaju organe koje su zaduženi za sprovođenje zakona da razviju proaktivniji stav u pogledu optužbi za korupciju, posebno u slučajevima od velike vrednosti i slučajevima koji uključuju javne zvaničnike.
- 2.6 Članovi ZKO ukazuju na ključnu ulogu pravosuđa u borbi protiv korupcije. Naglašavaju da je neophodno stvoriti stabilan, nezavisan i efikasan pravosudni sistem koji će moći da doprinese većoj efikasnosti u borbi protiv korupcije i povećati poverenje građana u pravno funkcionisanje države.
- 2.7 ZKO poziva srpske vlasti da obrate posebnu pažnju na poštovanje slobode izražavanja i da obezbedi povoljno okruženje za istinitost i potpunu nezavisnosti medija, kao i slobodu izražavanja za civilno društvo i grasrut građanskih inicijativa usmerenih na odgovornost izvršne vlasti, koje su instrument u blagovremenom otkrivanju koruptivnih radnji, podizanju javne svesti i podrške zviždačima i proaktivne građanske akcije.
- 2.8 ZKO poziva srpske vlasti da rade ruku pod ruku sa organizacijama civilnog društva prilikom sprovođenja reformi i implementiranju zakona o ključnim pitanjima, kao što su vođenje slučajeva korupcije na visokom nivou, bolji nadzor nad postupcima javnih nabavki, sprovođenje zakonodavstva o životnoj sredini koje se odnosi na infrastrukturne, razvojne, energetske i projekate transporta, kao i kada se razvija pravni okvir za finansiranje političkih partija zasnovanih na transparentnosti i odgovornosti.
- 2.9 ZKO poziva institucije EU da promovišu javnu svest i obrazovanje o vrednosti integriteta u društvu i ekonomiji, kao i da usvoji sveobuhvatnu strategiju EU kako bi obuhvatili i angažovali široke krugove civilnog društva u službu suzbijanja i sprečavanja korupcije. Osim toga, poziva institucije EU da osiguraju doslednost u razumevanju, poštovanju i praćenju vladavine prava i borbi protiv korupcije u svim institucijama EU, državama članica i u svim zemljama koje su u procesu pridruživanja i pristupanja Evropskoj uniji.

- 2.10 ZKO poziva na sistematsko finansiranje, koje će biti osigurano u okviru Instrumenta za civilno društvo, sa ciljem jačanja partnerstva između EU i organizacija civilnog društva koje rade na borbi protiv korupcije.
- 2.11 ZKO pohvaljuje humani način na koji se Srbija nosi sa trenutnom izbegličkom krizom i ohrabruje EU da nastavi sa pružanjem potrebne pomoći Srbiji u ovom zajedničkom poduhvatu.
- 2.12 ZKO nalaže svojim kopredsjedavajućim da proslede ovu zajedničku deklaraciju Komisiji, Savetu za stabilizaciju i pridruživanje EU-Srbija, Parlamentarnom komitetu za stabilizaciju i pridruživanje EU-Srbija, Evropskoj službi za spoljne poslove (EEAS) i Vladi Srbije.

Sledeći ZKO sastanak, koji će se održati u Srbiji u drugoj polovini 2016. godine, će se konkretno baviti pitanjima Poglavlja 24 - Pravda, sloboda i bezbednost, sa fokusom na građanska prava i migracije.
